

loop eener epidemie in de opvolgende weken enz. dan bij ons Staatsverslag zonder graphiek of althans met een zeer bescheiden gebruik van dit hulpmiddel.

Hoe noodig het is zulke verslagen als het ware begrijpelijk te maken, blijkt telkens als men ziet, dat ze in den tegenwoordigen vorm weinig bestudeerd worden. Toch is een zeker inzicht in bestaande verhoudingen noodzakelijk, zal men het geld verkrijgen om ze desgevorderd te verbeteren. Doch behalve dit populariteits-argument (s. v. v.) is er nog een ander en dat hoorde ik eens te berde brengen door een der bekwaamste statistici in het land. Een sterftekaart geeft den ernstigen onderzoeker met een oogopslag aan, waar de meest afwijkende gemeenten zijn gelegen en bespaart hem veel tijd bij het onderzoek naar de oorzaken dezer afwijkingen.

Nu heeft onze Maatschappij zich in vroeger tijd verdienstelijk gemaakt door het uitgeven van dergelijke cartographische voorstellingen over 1841—1860 en 1861—1875 en het is dus in de toen ingeslagen richting, dat de Commissie haar thans wil zien voortgaan.

Of het gewenscht is, dat er weder een atlas wordt uitgegeven en niet veeleer een kaart voor het geheele land, zooals de voortreffelijke kaart der kindersterfte in 1886 door het departement van Binnenlandsche Zaken over 1880—1885 gepubliceerd;

of het niet beter zou zijn slechts 5 jarige tijdperken in kaart te brengen bij de vele veranderingen, die in een aantal gemeenten plaats grijpen;

of het tabellenwerk van den atlas van de Maatschappij thans niet achterwege kan blijven, nu de Regeering in jaarverslagen en vijfjarige overzichten der sterfte het meeste al heeft gedrukt;

of het wel noodig en gewenscht is, STARING'S geologische kaart als het grondpapier voor de graphiek der sterfte te gebruiken en daardoor aan één factor van de volksgezondheid zóó'n groote beteekenis toe te kennen en de uitgave zeer veel duurder te maken;

ziedaar zoovele détailvragen, die de Commissie zal hebben te overwegen, en van wier beantwoording ongetwijfeld ook de hoogte van het crediet, hetwelk zij van de Maatschappij zal vragen, zal afhangen.

Juni 1895.

R. H. SALTET.

Waarde Gérant!

Ik zou na het laatste schrijven van Prof. FORSTER op blz. 1162 alle reden hebben om hem het laatste woord te laten, ware het niet dat er een onjuiste voorstelling in voorkomt die voor den oppervlakkigen lezer behoort te worden toegelicht. FORSTER stelt het nu voor alsof ik de aanvaller geweest ben en beweert „dat ik zonder argumenten zijn onderzoek heb verdacht „gemaakt”. Ik begrijp inderdaad niet hoe Prof. FORSTER heeft kunnen voorbijzien, dat de aanval van hem (BASENAU) is uitgegaan en dat mijn grief voornamelijk deze was, (zie blz. 1038): dat mijn onderzoekingen werden aangevallen met doctrinaire praatjes, maar zonder zakelijke argumenten en zonder dat de aanvallers de zaak zelf hadden onderzocht. Hoe ik nu een onderzoek dat FORSTER (BASENAU) niet gedaan heeft, maar had behooren te doen, zou

kunnen verdacht maken is mij even onbegrijpelijk als de logica van het argument, waarmede Prof. FORSTER zijn laatste stukje besluit.

Geloof mij

Uw Dw.

FOKKER.

(Door bijzondere omstandigheden werd dit stukje eerst in dit nummer opgenomen. Red.).

BERICHTEN.

BUITENLAND.

IJSLAND. — Syphilis. Vroeger heeft men gemeend, dat IJsland immuun was tegen syphilis. Enkelen schreven dit aan de reine zeden der bevolking toe. SCHIERBECK en EHLERS hebben echter syphilitische IJslanders behandeld, en in 1756 kwam, uitgaande van een Fransche wolfabriek te Reikjawik, een syphilis-epidemie voor. Men noemde die fabriek „Franzosen-fabrik”. In 1824 werd de ziekte geïmporteerd door Deensche matrozen, in 1859 door „les pêcheurs d’Islande!” IJslanders, die de ziekte buitenslands opdoen, houden zich in het vaderland zeer rustig, en de IJslandsche vrouwen zijn niet zeer toegankelijk voor vreemdelingen. Zoodoende verspreidt de ziekte zich weinig. De zeden zijn er intusschen niet reiner dan elders. Dementia paralytica, door EHLERS voor een luetische aandoening gehouden, komt ook zeer zelden op het eiland voor.

LONDEN. — Het Internationaal Congres voor Dermatologie en Syphiligraphie zal niet dit jaar, maar in 1896 van 4—8 Augustus plaats hebben.

— **De diphtherie** blijft hier op bedenkelijke wijze heerschen. In de laatste maanden zijn er dagelijks gemiddeld vijf sterfgevallen, zijnde ruim 20 pCt. van het aantal aangetasten.

— **Hypnotisme.** *The Lancet* wijdt een artikel aan het *hypnotisme*, en beweert, dat de belangstelling in deze geneesmethode sterk aan het afnemen is, zoodat de geschiedenis van het mesmerisme, Braidisme enz. zich nog eens herhaalt. Het blad betoogt, dat, om vatbaar te zijn voor hypnose, niet noodig is een volkomen gezonde geest, bekwaam om zijn aandacht goed op iets te vestigen, gelijk wel beweerd werd, maar integendeel een voor indrukken zeer vatbare geest, die gaarne iets buitengewoons vertoont. De theorie van HEIDENHAIN, dat de hypnotische toestand een uiting zou zijn van stilstand der werkzaamheid in enkele gedeelten der hersenen, gepaard met bijzondere prikkelbaarheid der overige, voldoet volgens *The Lancet* het best. Als geneesmiddel wordt het hypnotisme niet hooger of lager gesteld dan andere methoden bij functioneele neurosen; in andere gevallen is het niet gebleken, of de beweerde genezingen blijvend waren. Maar onzeker als men is omtrent de verdere gevolgen der behandeling, die wellicht niet onschadelijk zijn, wordt het beter geacht, bij zenuwziekten de onschadelijke en beproefde middelen toe te passen, als daar zijn rust, frissche lucht, verandering van omgeving en bezigheid, diet en tonica. Het blad zal, voordat het nut van